

ԸՆԴՈՒՆՎԵԼ Է

ԵՀՀ Համալսարանական խորհրդի
2025-26 ուստարվա №1 նիստում,
29 սեպտեմբերի 2025 թ.

ADOPTED

by the YHU University Council
at Session No. 1 (2025-26), 29 September 2025

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ

Ռեկտոր

Ս. Լ. Հարությունյան
29 սեպտեմբերի 2025 թ.

APPROVED

Rector S. L. Harutyunyan
29 September 2025

ԵՐԵՎԱՆԻ «ՀԱՅԲՈՒՍԱԿ» ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ • YEREVAN HAYBUSAK UNIVERSITY

Ուսանողակենտրոն ուսուցման հայեցակարգ Student-Centred Learning Concept

ՆԱԽԱԲԱՆ

«Ես երբեք չեմ սովորեցնում իմ աշակերտներին. ես միայն փորձում եմ ապահովել պայմաններ, որոնցում նրանք կարող են սովորել»
(վերագրվում է Ալբերտ Այնշտայնին):

Ուսանողակենտրոն ուսուցումը (այսուհետ՝ ՈւԿՈՒ) ժամանակակից բարձրագույն կրթության անհրաժեշտ պայման է, որը պատրաստում է նորարարության, շարունակական ինքնագաղափարման, մարդասիրական գաղափարների և համամարդկային արժեքների վրա կենտրոնացած, ժամանակակից մտածողությամբ մասնագետներ: Սույն հայեցակարգը սահմանում է Երևանի «Հայբոսակ» համալսարանի (այսուհետ՝ ԵՀՀ կամ Համալսարան) մոտեցումը ՈւԿՈՒ-ին, դրա իրականացման սկզբունքները, պատասխանատվությունները և մշտադիտարկման կարգը:

1. ԸՆԴՀԱՆՈՐ ԴՐՈՋԹՆԵՐ

- 1.1. Հայեցակարգի նպատակն է ԵՀՀ-ում ձևավորել ուսուցման, ուսումնառության և գնահատման միասնական ուսանողակենտրոն մոտեցում, որը սովորողներին խրախուսում է ակտիվ դեր ստանձնել ուսումնառության գործընթացի ստեղծման մեջ:
- 1.2. Հայեցակարգը տարածվում է ԵՀՀ բոլոր կրթական ծրագրերի, ուսումնական ստորաբաժանումների, պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնասօժանողական կազմի, ինչպես նաև սովորողների վրա:
- 1.3. Հայեցակարգը մշակված է Բարձրագույն կրթության եվրոպական տարածքում (ԵԲԿՏ) որակի ապահովման չափորոշիչների և ուղեցույցների (ESG, 2015) 1.3 չափորոշիչի, ECTS-ի ուղեցույցի (ECTS Users' Guide, 2015), Երևանի (2015 թ.) և Հռոմի (2020 թ.) նախարարական հաղորդագրությունների, «Կրթության մասին» և «Բարձրագույն կրթության և գիտության մասին» ՀՀ օրենքների, ԵՀՀ 2025–2030 թթ. ռազմավարության, ինչպես նաև ԵՀՀ Գնահատման քաղաքականության և ընթացակարգի հիման վրա (տե՛ս Հավելված 2):
- 1.4. Սույն հայեցակարգում օգտագործվում են հետևյալ հասկացությունները՝
  - **Ուսանողակենտրոն ուսուցում**՝ մոտեցում, որի դեպքում ուսումնառության գործընթացի կենտրոնում սովորողն է, իսկ ուսուցումը, ուսումնառությունը և գնահատումը կազմակերպվում են ուսումնառության արդյունքներին հասնելու, սովորողի ինքնավարության և ակտիվ մասնակցության խթանման շուրջ

PREFACE

“I never teach my pupils; I only attempt to provide the conditions in which they can learn”
(attributed to Albert Einstein).

Student-centred learning (hereinafter “SCL”) is an essential condition of contemporary higher education, preparing professionals with a modern mindset focused on innovation, continuous self-development, humanistic ideas and universal values. This Concept sets out the approach of Yerevan Haybusak University (hereinafter “YHU” or “the University”) to SCL, together with the principles, responsibilities and monitoring arrangements for its implementation.

1. GENERAL PROVISIONS

The purpose of this Concept is to establish at YHU a common student-centred approach to teaching, learning and assessment that encourages students to take an active role in creating the learning process.

This Concept applies to all YHU study programmes and academic units, to teaching and academic support staff, and to students.

This Concept is based on Standard 1.3 of the Standards and Guidelines for Quality Assurance in the EHEA (ESG, 2015), the ECTS Users' Guide (2015), the Yerevan (2015) and Rome (2020) Ministerial Communiqués, the RA Laws on Education and on Higher Education and Science, the YHU Strategy 2025–2030 and the YHU Assessment Policy and Procedure (see Annex 2).

The following terms are used in this Concept:

- **Student-centred learning:** an approach that places the student at the centre of the learning process and organizes teaching, learning and assessment around the achievement of learning outcomes and the promotion of learner autonomy and active participation
- **Learning outcomes:** statements of what a learner knows, understands and is able to do on completion of a learning process

- **Ուսումնառության արդյունքներ**՝ այն, ինչ սովորողը գիտի, հասկանում և կարողանում է անել ուսումնառության գործընթացն ավարտելուց հետո
- **Ակտիվ ուսումնառություն**՝ ուսումնառություն, որի ընթացքում սովորողները գիտելիքը պասիվ ընկալելու փոխարեն ներգրավվում են քննարկման, խնդիրների լուծման, նախագծերի, հետազոտության և ռեֆլեքսիայի մեջ
- **Ճկուն ուսումնառության ուղիներ**՝ ուսումնառության բովանդակության, տեմպի, վայրի և ձևաչափի ընտրության հնարավորություններ (կամընտրական դասընթացներ, անհատական ուսումնական պլաններ, համակցված և առցանց ուսուցում, նախորդ ուսումնառության ճանաչում)
- **Գործընկերություն սովորողների հետ**՝ սովորողների իմաստավոր մասնակցությունը կրթական ծրագրերի մշակմանը, իրականացմանը, գնահատմանը և Համալսարանի կառավարմանը:

2. ՀԱՅԵՏԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ՀԻՄՔԵՐ

- 2.1. Բոլոնիայի գործընթացի հիմնարար սկզբունքներից է կրթական գործընթացում շեշտադրման տեղափոխումը դասավանդումից (գիտելիքի փոխանցում) դեպի սովորողի ակտիվ ուսումնառություն (գիտելիքի կառուցում): ՈւԿՈՒ-ի ընթացքում հիմնական ուշադրությունը սևեռվում է ուսումնառության արդյունքների՝ որպես սովորողի հիմնական ձեռքբերման, և ոչ թե դասավանդման միջոցների ու մեթոդների վրա:
- 2.2. ՈւԿՈՒ-ի հիմքում ընկած է «սովորել՝ ինչպես սովորել» սկզբունքը, որը սովորողի մոտ ձևավորում է ցկյանս ուսումնառության կարողություն:
- 2.3. Երևանի (2015 թ.) նախարարական հաղորդագրությունը ուսուցման և ուսումնառության որակի ու արդիականության բարելավումը սահմանում է որպես ԵԲԿՏ հիմնական առաքելություն, իսկ Հռոմի (2020 թ.) հաղորդագրությունն ընդգծում է ուսանողակենտրոն ուսուցման և ուսումնառության, ինչպես նաև դասավանդողների մասնագիտական զարգացմանն աջակցելու կարևորությունը:

3. ՈՒԿՈՒ-Ի ՊԱՅԱՆՁՆԵՐԸ ԵՎ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԵՐԸ

- 3.1. ՈւԿՈՒ-ի պահանջներն են՝
  - սովորողների անմիջական մասնակցությունը կրթական գործընթացին
  - կոմպետենցիաների վրա հիմնված ուսուցումը
  - գնահատման թափանցիկությունը
  - սովորողների ինքնավարությունը՝ դասավանդողների պատշաճ ուղղորդման և աջակցության պայմաններում:
- 3.2. ՈւԿՈՒ-ի հիմնական տարրերն են՝
  - դրական և աջակցող ուսումնական միջավայրը
  - ակտիվ ուսումնառությունը
  - քննադատական և վերլուծական մտածողությունը
  - պատասխանատվությունը և հաշվետվողականությունը
  - փոխադարձ հարգանքը և հետադարձ կապը:

4. ՈՒԿՈՒ-Ի ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ

- 4.1. **Շարունակական ռեֆլեքսիա:** ՈւԿՈՒ-ն պահանջում է ռեֆլեքսիայի (ինքնավերլուծության) շարունակական գործընթաց: Համալսարանը պարբերաբար վերանայում է դասավանդման մեթոդները, կրթական հնարավորությունները և նյութատեխնիկական բազան՝ բարելավելու սովորողների

- **Active learning:** learning in which students engage in discussion, problem-solving, projects, inquiry and reflection rather than passively receiving information
- **Flexible learning paths:** options for choosing the content, pace, place and mode of learning (electives, individual study plans, blended and online learning, recognition of prior learning)
- **Partnership with students:** meaningful participation of students in the design, delivery and evaluation of study programmes and in University governance.

2. CONCEPTUAL BASIS

A fundamental principle of the Bologna Process is the shift of emphasis in education from teaching (the transmission of knowledge) to active student learning (the construction of knowledge). In SCL, attention focuses on learning outcomes as the student's principal achievement rather than on the means and methods of teaching.

SCL rests on the principle of “learning to learn”, which develops the student's capacity for lifelong learning.

The Yerevan Communiqué (2015) identifies enhancing the quality and relevance of learning and teaching as the main mission of the EHEA, and the Rome Communiqué (2020) emphasizes student-centred learning and teaching and support for the professional development of teaching staff.

3. REQUIREMENTS AND KEY ELEMENTS OF SCL

The requirements of SCL are:

- direct participation of students in the educational process
- competence-based learning
- transparent assessment
- learner autonomy, with appropriate guidance and support from teaching staff.

The key elements of SCL are:

- a positive and supportive learning environment
- active learning
- critical and analytical thinking
- responsibility and accountability
- mutual respect and feedback.

4. CORE PRINCIPLES OF SCL

Continuous reflection. SCL requires a continuous process of reflection (self-analysis). The University regularly reviews its teaching methods, learning opportunities and physical and technical resources in order to improve

ուսումնառությունը, խթանելու նրանց քննադատական մտածողությունը և անձնային հմտությունները:

- 4.2. **Ունիվերսալ մոտեցման բացակայություն:** ՈւԿՈՒ-ն չունի ընդհանրական մոտեցում. դասավանդողները կիրառում են մեթոդների բազմազանություն՝ հաշվի առնելով սովորողների, դասընթացի և ուսումնառության արդյունքների առանձնահատկությունները:
- 4.3. **Ուսումնառության տարբեր եղանակներ:** Սովորողները սովորում են տարբեր կերպ. ոմանք՝ գործնական փորձի, մյուսները՝ ընթերցանության, ոմանք էլ՝ քննարկման և վերլուծության միջոցով: Համալսարանն առաջնորդվում է ուսումնառության համընդհանուր ձևավորման (Universal Design for Learning) սկզբունքներով՝ առաջարկելով ներգրավման, նյութի ներկայացման և արտահայտման բազմազան ձևեր, այլ ոչ թե սովորողներին դասակարգելով ըստ «ուսումնառության ոճերի»:
- 4.4. **Տարբեր կարիքներ և ներառականություն:** Ուսումնառության գործընթացը կազմակերպվում է սովորողների տարբեր կարիքները հաշվի առնելով, այդ թվում՝ ծնողական կամ խնամքի պարտավորություններ ունեցող, աշխատող, առողջական խնդիրներ կամ հաշմանդամություն ունեցող սովորողների դեպքում՝ ապահովելով ողջամիտ հարմարեցումներ:
- 4.5. **Տարբեր հետաքրքրություններ:** Սովորողներն ունեն ուսումնական ծրագրից դուրս հետաքրքրություններ, որոնք Համալսարանը խրախուսում է կամընտրական դասընթացների, նախագծերի և արտալսարանային գործունեության միջոցով:
- 4.6. **Նախորդ փորձ և գիտելիքներ:** Ուսումնառությունը հարմարեցվում է սովորողի կյանքի և մասնագիտական փորձին: Նախկինում ձեռք բերված գիտելիքներն ու կարողությունները (օրինակ՝ տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների ոլորտում) ճանաչվում են նախորդ ուսումնառության ճանաչման ընթացակարգերով, որպեսզի սովորողը կրկին չուսումնասիրի արդեն յուրացրածը:
- 4.7. **Սովորողի պատասխանատվություն:** Սովորողների պատասխանատվությունն իրենց ուսումնառության նկատմամբ բարձրացնելու լավագույն միջոցը նրանց ներգրավումն է դասընթացների և կրթական ծրագրերի մշակման, իրականացման և գնահատման գործընթացներում:
- 4.8. **Հնարավորություններ, ոչ թե տեղեկատվության փոխանցում:** ՈւԿՈՒ-ի իմաստը հնարավորություններ ստեղծելն է, ոչ թե տեղեկացնելը: Այն խրախուսում է սովորողին մտածել, մշակել, վերլուծել, համադրել, քննադատել, կիրառել և լուծել խնդիրներ:
- 4.9. **Համագործակցություն և փոխադարձ հարգանք:** ՈւԿՈՒ-ն պահանջում է սովորողների և Համալսարանի աշխատակազմի՝ որպես հիմնական շահակիցների համագործակցություն, ավելի հավասար հարաբերություններ և ուսումնառության գործընթացում առաջացող մարտահրավերների համատեղ լուծում՝ փոխադարձ հարգանքի մթնոլորտում:

5. ՈՒԿՈՒ-Ի ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԸ ԵՅՅ-ՈՒՄ

- 5.1. **Ծրագրերի նախագծում:** Կրթական ծրագրերը և դասընթացները նախագծվում են ուսումնառության արդյունքների հիման վրա՝ ապահովելով արդյունքների, ուսուցման մեթոդների և գնահատման համահունչությունը (կոնստրուկտիվ համապատասխանեցում) և ECTS կրեդիտներով արտահայտված ուսումնական բեռնվածության իրատեսական գնահատումը:

student learning and to foster critical thinking and personal skills.

No one-size-fits-all. There is no universal approach to SCL: teaching staff use a variety of methods suited to the students, the course and the intended learning outcomes.

Different ways of learning. Students learn in different ways: some through practical experience, others through reading, and others through discussion and analysis. The University follows the principles of Universal Design for Learning, offering multiple means of engagement, representation and expression rather than sorting students by “learning style”.

Diverse needs and inclusion. Learning is organized with regard to students’ diverse needs, including those of students with parenting or caring responsibilities, students in employment, and students with health conditions or disabilities, for whom reasonable adjustments are provided.

Different interests. Students have interests beyond the curriculum, which the University encourages through electives, projects and extracurricular activities.

Prior experience and knowledge. Learning is adapted to each student’s life and professional experience. Knowledge and skills already acquired (for example, in information and communication technologies) are recognized through recognition of prior learning procedures, so that students do not repeat what they have already mastered.

Student ownership of learning. The best way to strengthen students’ responsibility for their learning is to involve them in designing, delivering and evaluating courses and study programmes.

Opportunities, not information transfer. The essence of SCL is creating opportunities rather than informing. It encourages students to think, elaborate, analyze, synthesize, critique, apply and solve problems.

Partnership and mutual respect. SCL requires cooperation between students and University staff as key stakeholders, more equal relationships, and joint resolution of the challenges arising in the learning process, in an atmosphere of mutual respect.

5. IMPLEMENTING SCL AT YHU

Programme design. Study programmes and courses are designed on the basis of learning outcomes, ensuring alignment of outcomes, teaching methods and assessment (constructive alignment) and a realistic estimate of student workload expressed in ECTS credits.

- 5.2. Ուսուցման մեթոդներ:** Դասավանդողները ճկուն կերպով կիրառում են ակտիվ մեթոդներ՝ խնդրահենք և նախագծային ուսուցում, դեպքերի վերլուծություն, սիմուլյացիաներ, համագործակցային ուսուցում, «շրջված լսարան», ինչպես նաև թվային և համակցված ուսուցման գործիքներ:
- 5.3. Հետազոտության վրա հիմնված ուսումնառություն:** Հետազոտությունը ներառվում է ուսումնական գործընթացում ուսման առաջին տարուց՝ սովորողներին վաղ փուլում ծանոթացնելով գիտական հետազոտության աշխարհին:
- 5.4. Ճկուն ուսումնառության ուղիներ:** Համալսարանն ապահովում է կամընտրական դասընթացներ, անհատական ուսումնական պլաններ, համակցված և առցանց ուսուցման հնարավորություններ, ինչպես նաև նախորդ ուսումնառության ճանաչում:
- 5.5. Գնահատում:** Գնահատումն արտացոլում է ուսանողակենտրոն մոտեցումը և իրականացվում է ԵՀՀ Գնահատման քաղաքականությանը և ընթացակարգին համապատասխան. գնահատման չափանիշները նախապես հրապարակվում են, իսկ ձևավորող գնահատումը և ժամանակին տրամադրվող հետադարձ կապը ուսումնառության բաղկացուցիչ մասն են:
- 5.6. Ուղղորդում և աջակցություն:** Սովորողի ինքնավարությունը զուգորդվում է դասավանդողների պատշաճ ուղղորդմամբ և աջակցությամբ՝ ակադեմիական խորհրդատվության, մենթորության և խորհրդատվական ծառայությունների միջոցով:
- 5.7. Սովորողների ձայնը:** Սովորողները մասնակցում են կրթական ծրագրերի մշակմանը և վերանայմանը, ներկայացված են Համալսարանի կառավարման մարմիններում և պարբերաբար գնահատում են դասընթացներն ու դասավանդումը հարցումների միջոցով: Հարցումների արդյունքները և ձեռնարկված միջոցները հաղորդվում են սովորողներին («հետադարձ կապի օղակի փակում»):
- 5.8. Բողոքներ:** Սովորողների բողոքների քննարկման համար գործում են հստակ և հասանելի ընթացակարգեր:
- 5.9. Ուսումնական միջավայր և ռեսուրսներ:** Համալսարանն ապահովում է ակտիվ ուսումնառությանը նպաստող լսարաններ, գրադարանային և թվային ռեսուրսներ, ինչպես նաև ուսումնառության վիրտուալ միջավայր:

6. ԴԵՐԵՐ ԵՎ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

- 6.1.** Ռեկտորի կողմից նշանակված պրոռեկտորը համակարգում է հայեցակարգի իրականացումը:
- 6.2.** Ֆակուլտետները, ամբիոնները և ծրագրերի ղեկավարներն ապահովում են ՈւԿՈԼ սկզբունքների կիրառումը կրթական ծրագրերում և դասընթացներում:
- 6.3.** Դասավանդողները կիրառում են ուսանողակենտրոն մեթոդներ, տրամադրում են հետադարձ կապ և մասնակցում են մասնագիտական զարգացման միջոցառումներին:
- 6.4.** Սովորողները պատասխանատվություն են կրում իրենց ուսումնառության համար և ակտիվորեն մասնակցում են ուսումնական գործընթացին ու հետադարձ կապի մեխանիզմներին: Ուսանողական խորհուրդը ներկայացնում է սովորողների շահերը:
- 6.5.** ԶԿՈԱԿ-ը տրամադրում է մեթոդական աջակցություն, կազմակերպում է սովորողների հարցումներ և իրականացնում է հայեցակարգի իրականացման մշտադիտարկումը:

Teaching methods. Teaching staff flexibly use active methods, such as problem- and project-based learning, case studies, simulations, collaborative learning and the flipped classroom, as well as digital and blended learning tools.

Research-based learning. Research is integrated into the learning process from the first year of study, introducing students to the world of scientific inquiry at an early stage.

Flexible learning paths. The University provides electives, individual study plans, blended and online learning opportunities, and recognition of prior learning.

Assessment. Assessment reflects the student-centred approach and follows the YHU Assessment Policy and Procedure: criteria are published in advance, and formative assessment and timely feedback are integral to learning.

Guidance and support. Learner autonomy is combined with appropriate guidance and support from teaching staff through academic advising, mentoring and counselling services.

Student voice. Students take part in designing and reviewing study programmes, are represented in University governance bodies and regularly evaluate courses and teaching through surveys. Survey results and the actions taken are communicated back to students (“closing the feedback loop”).

Complaints. Clear and accessible procedures are in place for dealing with students’ complaints.

Learning environment and resources. The University provides classrooms that support active learning, library and digital resources, and a virtual learning environment.

6. ROLES AND RESPONSIBILITIES

The Vice-Rector designated by the Rector coordinates implementation of this Concept.

Faculties, chairs and programme managers ensure that SCL principles are applied in study programmes and courses.

Teaching staff apply student-centred methods, provide feedback and take part in professional development.

Students take responsibility for their learning and actively participate in the learning process and in feedback mechanisms. The Student Council represents students’ interests.

CDEQA provides methodological support, organizes student surveys and monitors implementation of this Concept.

7. ԴԱՍԱՎԱՆԴՈՂՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ ԵՎ ԽՐԱԽՈՒՄՈՒՄ

- 7.1. ԵՀՀ-ն կազմակերպում է դասավանդողների շարունակական մասնագիտական զարգացում ուսանողակենտրոն մեթոդների, ժամանակակից գնահատման և թվային մանկավարժության ոլորտներում՝ ԵՀՀ Աշխատակազմի մասնագիտական զարգացման կանոնակարգին համապատասխան:
- 7.2. Համալսարանը խրախուսում է փոխադարձ դասալսումները, լավագույն փորձի փոխանակումը և մանկավարժական նորարարությունները:
- 7.3. Ուսանողակենտրոն դասավանդման նվաճումները հաշվի են առնվում դասավանդողների վարկանշային համակարգում և աշխատանքի գնահատման ժամանակ:

8. ՄՇՏԱԿԻՏԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

- 8.1. Հայեցակարգի իրականացումը գնահատվում է «Պլանավորել – Իրականացնել – Ստուգել – Բարելավել» (PDCA) շրջափուլով՝ հետևյալ ցուցանիշների հիման վրա՝
  - սովորողների բավարարվածությունը դասավանդումից և ուսումնական միջավայրից
  - ակտիվ մեթոդներ կիրառող դասընթացների տեսակարար կշիռը
  - հետադարձ կապի տրամադրման ժամկետները
  - սովորողների առաջադիմության, ուսումը շարունակողների և ուսումը չավարտողների ցուցանիշները
  - ՈԼԿՈԼ վերապատրաստումներին մասնակցած դասավանդողների թիվը
  - սովորողների մասնակցությունը կառավարման և ծրագրերի վերանայման գործընթացներին:
- 8.2. ԶԿՈԱԿ-ը տարեկան ամփոփում է արդյունքները, որոնք քննարկվում են ֆակուլտետներում և օգտագործվում են կրթական ծրագրերի և դասավանդման բարելավման համար: Ամփոփումը հրապարակվում է:

9. ԱՎԵԿԱՎԱՈՂ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ

- 9.1. **Կրթության որակի բարելավում:** ՈԼԿՈԼ-ն հիմնված է նորարարության վրա և թույլ է տալիս դասավանդողներին ձևավորել իրենց դասընթացները, իսկ սովորողներին՝ լինել դրանց ակտիվ մասնակիցը, հետևել իրենց ուսման հետագծին և պատասխանատվություն կրել սեփական գիտելիքի համար:
- 9.2. **Ուսումը չավարտողների թվի նվազում:** Սովորողների կարիքների առաջնահերթությունը, դասընթացների ճկունությունը և ուսումնառության մեջ ակտիվ ներգրավվածությունը նպաստում են ուսումը չավարտող սովորողների թվի նվազմանը:
- 9.3. **Ցկյանս ուսումնառության մշակույթ:** Սովորողները ձեռք են բերում ցկյանս ուսումնառության հմտություններ, որոնք հնարավորություն են տալիս նպաստել ինչպես սեփական, այնպես էլ հասարակության զարգացմանը:
- 9.4. **Հասարակական արժեք:** Համալսարանը պատրաստում է նորարարական մոտեցումներով, քննադատական և վերլուծական մտածողությամբ շրջանավարտներ, որոնք պատրաստ են առաջ մղել հասարակության զարգացումը:
- 9.5. **Ծրագրերի շարունակական բարելավում:** Ուսանողակենտրոն մոտեցումը դասավանդողին տալիս է ավելի մեծ ազատություն դասընթացի բովանդակության ընտրության և վերանայման, դասավանդման ու հետազոտության նոր մեթոդների կիրառման

7. STAFF DEVELOPMENT AND RECOGNITION

YHU provides continuous professional development for teaching staff in student-centred methods, contemporary assessment and digital pedagogy, in accordance with the YHU Regulation on Professional Development of Staff.

The University encourages peer observation of teaching, sharing of good practice and pedagogical innovation.

Achievements in student-centred teaching are taken into account in the teaching staff rating system and in performance evaluation.

8. MONITORING AND EVALUATION

Implementation of this Concept is evaluated through the Plan–Do–Check–Act (PDCA) cycle using the following indicators:

- student satisfaction with teaching and the learning environment
- the share of courses using active methods
- feedback turnaround times
- student progression, retention and dropout rates
- the number of teaching staff trained in SCL
- student participation in governance and programme review.

CDEQA summarizes the results annually; they are discussed within faculties and used to improve study programmes and teaching. The summary is published.

9. EXPECTED BENEFITS

Improved quality of education. SCL is based on innovation and enables teaching staff to shape their courses and students to participate actively in them, follow their own learning trajectory and take responsibility for their own knowledge.

Lower dropout. Prioritizing students' needs, flexible courses and active engagement in learning help reduce the number of students who do not complete their studies.

A culture of lifelong learning. Students acquire lifelong learning skills that enable them to contribute to both their own development and that of society.

Value for society. The University educates graduates with innovative approaches and critical and analytical thinking who are ready to drive the development of society.

Continuous improvement of programmes. The student-centred approach gives teaching staff greater freedom to select and revise course content and to apply new teaching and

հարցում, իսկ սովորողների կառուցողական հետադարձ կապը նպաստում է ծրագրերի բարելավմանը:

9.6. Մոտիվացիա և ներգրավվածություն: Սովորողների ներգրավվածության և մասնակցության ընդլայնումը ուսումնառությունը դարձնում է ավելի հետաքրքիր, իսկ հետազոտության ներառումը ուսումնական գործընթացում դրական է ազդում նաև դասավանդողների հետազոտական գործունեության վրա:

10. ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՎՈՎԱՐՈՒՄ

10.1. ՈւՆԿՈՒ-ին անցնելու ընթացքում կարող են առաջանալ դիմադրություն և անհամաձայնություններ ինչպես սովորողների, այնպես էլ դասավանդողների կողմից: Դիմադրության հիմնական պատճառները և Համալսարանի արձագանքման միջոցները ներկայացված են Հավելված 1-ում:

11. ԵԶՐԱՓՈԿԻՉ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

- 11.1.** Սույն հայեցակարգն ուժի մեջ է մտնում Ռեկտորի կողմից հաստատման պահից:
- 11.2.** Հայեցակարգը վերանայվում է առնվազն հինգ տարին մեկ՝ սովորողների և այլ շահակիցների մասնակցությամբ, կամ ավելի վաղ՝ ESG-ի վերանայված տարբերակի ընդունման դեպքում:
- 11.3.** Հայեցակարգը հրապարակվում է ԵՀՀ կայքէջում հայերեն և անգլերեն: Տեքստերի միջև անհամապատասխանության դեպքում գերակայում է հայերեն տեքստը:

research methods, while constructive feedback from students helps improve programmes.

Motivation and engagement. Wider student engagement and participation make learning more interesting, and integrating research into the learning process also benefits teaching staff’s research activity.

10. MANAGING THE CHANGE

The transition to SCL may meet resistance and disagreement from both students and teaching staff. Annex 1 sets out the main reasons for resistance and the University’s responses.

11. FINAL PROVISIONS

This Concept enters into force upon approval by the Rector.

This Concept is reviewed at least every five years with the participation of students and other stakeholders, or earlier upon adoption of a revised version of the ESG.

This Concept is published on the YHU website in Armenian and English. In case of discrepancy, the Armenian text prevails.

Հավելված 1 • Annex 1. Դիմադրությունը ՈւՆԿՈՒ-ին և Համալսարանի արձագանքը • Resistance to SCL and the University’s response

No	Խումբ • Group	Պատճառ • Reason	ԵՀՀ արձագանք • YHU response
1.	Սովորողներ Students	Պահանջվում է ավելի շատ աշխատանք <i>More work is required</i>	ECTS-ի վրա հիմնված իրատեսական բեռնվածություն, հստակ առաջադրանքներ և ժամանակացույց <i>Realistic ECTS-based workload, clear tasks and schedules</i>
2.		Խախտվում են ավանդական ուսուցման մասին պատկերացումները <i>It challenges their ideas of traditional schooling</i>	Ներածական պարապմունքներ «սովորել՝ ինչպես սովորել» թեմայով, Նոր մեթոդների նպատակի բացատրում <i>Induction on “learning to learn”; explaining the purpose of new methods</i>
3.		Պատասխանատվությունն ընկնում է իրենց վրա <i>Responsibility shifts to them</i>	Աստիճանական անցում, ուղղորդում և ակադեմիական խորհրդատվություն <i>Gradual transition, guidance and academic advising</i>
4.		Պատրաստ չեն ստանձնելու սովորողի Նոր դերը <i>Not ready to take on a new role as learners</i>	Ձևավորող գնահատում և հետադարձ կապ, գործընկերային մենթորություն <i>Formative assessment and feedback; peer mentoring</i>
5.	Դասավանդողներ Teaching staff	Որոշակիորեն նվազում է լսարանում Նրանց իշխանությունը և վերահսկողությունը <i>It somewhat reduces their authority and control in the classroom</i>	Դասավանդողի դերի վերաիմաստավորում՝ որպես ուսումնառությունն ուղղորդող փորձագետի <i>Reframing the teacher’s role as an expert who facilitates learning</i>
6.		Այլևս բացառիկ փորձագետ չեն իրենց ոլորտում <i>They are no longer the sole experts in their field</i>	Համատեղ ուսումնառության և սովորողների հետ համատեղ հետազոտության խրախուսում <i>Encouraging co-learning and joint research with students</i>
7.		Որոշ դասավանդողներ պատրաստ չեն զարգացնելու իրենց հմտությունները՝ անձնական, տարիքային և այլ հանգամանքներով պայմանավորված <i>Some are not ready to develop their skills for personal, age-related or other reasons</i>	Անհատականացված վերապատրաստում, մենթորություն, փոխադարձ դասալսումներ և խրախուսում (բաժին 7) <i>Tailored training, mentoring, peer observation and incentives (Section 7)</i>

Հավելված 2 • Annex 2. Համապատասխանություն եվրոպական շրջանակներին • Alignment with European frameworks

Հղում • Reference	Հիմնական ակնկալիք • Key expectation	Կետեր • Clauses
ESG 2015, Standard 1.3	Ծրագրերն իրականացվում են այնպես, որ սովորողներն ակտիվ դեր ստանձնեն ուսումնառության գործընթացի ստեղծման մեջ, իսկ գնահատումն արտացոլի այդ մոտեցումը <i>Programmes are delivered so that students take an active role in creating the learning process, and assessment reflects this approach</i>	1.1, 3, 5.5
ESG 2015, 1.3 guidelines	Սովորողների բազմազանության և կարիքների հաշվառում, ճկուն ուսումնառության ուղիներ <i>Respect for the diversity of students and their needs; flexible learning paths</i>	4.4, 5.4
ESG 2015, 1.3 guidelines	Ուսուցման տարբեր ձևաչափեր և մանկավարժական մեթոդների բազմազանություն <i>Different modes of delivery and a variety of pedagogical methods</i>	4.2, 4.3, 5.2
ESG 2015, 1.3 guidelines	Ուսուցման ձևաչափերի և մեթոդների պարբերական գնահատում և հարմարեցում <i>Regular evaluation and adjustment of modes of delivery and methods</i>	4.1, 8
ESG 2015, 1.3 guidelines	Սովորողի ինքնավարություն՝ դասավանդողի պատշաճ ուղղորդմամբ և աջակցությամբ <i>Learner autonomy with adequate guidance and support from the teacher</i>	3.1, 5.6
ESG 2015, 1.3 guidelines	Փոխադարձ հարգանք սովորող-դասավանդող հարաբերություններում <i>Mutual respect in the learner–teacher relationship</i>	3.2, 4.9
ESG 2015, 1.3 guidelines	Սովորողների բողոքների քննարկման ընթացակարգեր <i>Procedures for dealing with students’ complaints</i>	5.8
ECTS Users’ Guide 2015	Ուսումնառության արդյունքներ և ուսումնական բեռնվածություն <i>Learning outcomes and student workload</i>	1.4, 5.1
Yerevan Communiqué 2015	Ուսուցման և ուսումնառության որակ և արդիականություն <i>Quality and relevance of learning and teaching</i>	2.3
Rome Communiqué 2020, Annex III	Ուսանողակենտրոն ուսուցում, դասավանդողների մասնագիտական զարգացում <i>Student-centred learning; professional development of teaching staff</i>	2.3, 7
Rome Communiqué 2020, Annex II	Ներառական ուսումնական միջավայր <i>Inclusive learning environments</i>	4.4
ESU/EI Student-Centred Learning Toolkit (2010)	Սովորողների հետ գործընկերություն և ակտիվ ուսումնառություն <i>Partnership with students and active learning</i>	4.7, 5.7
Universal Design for Learning (CAST)	Ներգրավման, ներկայացման և արտահայտման բազմազան ձևեր <i>Multiple means of engagement, representation and expression</i>	4.3

Այս տարբերակը (բնօրինակ)	This version (original)	R01_YHU_Student-Centred.pdf
Ընդունվել է	Adopted	29.09.2025
URL		https://haybusak.am/dx/r/R01_YHU_Student-Centred.pdf
Հաջորդ վերանայումը	Next planned revision	2030 թ. սեպտեմբեր • September 2030